

VÝSLEDKY EHK V MINULOSTI A JEHO ROLE V BUDOUCNOSTI

Bedřich Friedecký

V uplynulém období 15 let hrál systém EHK SEKK významnou roli v procesu standardizace. Nevymýšlel ji, ale rozhodným způsobem stimuloval její rychlou implementaci v našich klinických laboratořích. Lze říci, že plnil významnou edukační úlohu způsobem zcela nezastupitelným. Významně pomáhal udržovat úroveň analytických měření na světové úrovni. Sáhněme do databáze výsledků a porovnejme reprodukovatelnost měření v roce 1992 a 1993 s výsledky z roku 2007 u katalytických koncentrací enzymů a u specifických proteinů.

Reprodukovatelnost měření katalytických koncentrací enzymů se za 15 let změnila vlivem standardizace IFCC následovně:

- u AST z 37,9 % na 4,93 %
- u ALT z 21,4 % na 3,67 %
- u CK ze 14,1 % na 6,3 %
- u GGT z 11,1 % na 5,02 %
- u LD z 20,6 % na 6,69 %
- u AMS z 24,2 % (a v roce 2000 dokonce 31,1 %) na 4,69 %

Při měření specifických proteinů se změnila za 14 let vlivem zavedení mezinárodního certifikovaného referenčního materiálu CRM-470 reprodukovatelnost neměně dramaticky:

- u IgG ze 14 % na 4,12 %
- u IgA ze 14,6 % na 5,24 %
- u IgM z 20,54 % na 5,61 %
- u transferrinu z 11,5 % na 4,0 %

Co je nutné očekávat od EHK v budoucnu? Změnu koncepce EHK, kterou lze popsat jako posuv k regulaci činnosti klinických laboratoří. Bylo totiž nalezeno, popsáno a vyhodnoceno příliš mnoho rizik zdravotní péče, která se týkají také laboratorní medicíny. Záměna novorozenců je konec konců způsobena stejnými mechanismy selhání jako záměna a špatná identifikace laboratorních vzorků, jen důsledky jsou drastičtější na pohled. Regulace znamená důsledné používání EHK jako nástroje k akreditacím a certifikacím laboratoří. Regulace bude znamenat používání výsledků EHK jako nástroje procesu zlepšování kvality, nástroje, kterého se využívá jen velmi omezeně. Nejsme (my i jiní ve světě, i výrobci diagnostik) příliš spokojeni s naší kvalitou? Jsou takto spokojeni i naši pacienti? Používání těchto nástrojů je podmíněno zvýšením objektivity hodnocení EHK, a to je zase nutno zajistit pomocí expertních skupin, kde by jedněmi z účastníků měli být zástupci výrobců, aby jejich jinak oprávněné obchodní zájmy nebyly nadřazeny nad zájmy péče o pacienty.

Co je tedy EHK budoucnosti? Nástroj zlepšování kvality, nástroj snížení rizik péče o pacienty, nástroj k naplňování požadavků standardů/indikátorů kvality.